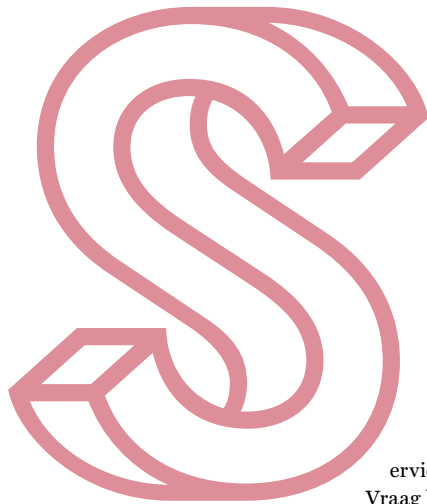

– Marina van Overdijk –

DESIGN DAT LEVENS VERANDERT

“Dit werkt beter dan alle therapieën die ik heb gehad”

Social Label wil de wereld veranderen. Door bekende designers te koppelen aan sociale werkplaatsen. Om zo voor mensen ‘met afstand tot de arbeidsmarkt’ (excuus voor de politiek correcte formulering) nieuwe, waardevolle ervaringen te creëren. Tijdens de Dutch Design Week presenteert Social Label twee nieuwe productlijnen. “Ik ben zo vaak weggezet als een gek. Dat taboe wordt nu doorbroken.”

ervies kan je leven veranderen. Vraag het maar aan Jolinda. Samen met designer Edwin Vollebergh maakt zij haar eigen, unieke borden en kopjes. Hoe het eindresultaat eruit gaat zien, weet Jolinda niet precies. Ze is nog druk bezig. Toch is ze nu al razend enthousiast. “Dit werkt beter dan alle therapieën die ik heb gehad.”

Jolinda Vos is 48 en zit bij Demarrage/Reinier van Arkel, een zorgaanbieder voor mensen met psychische en psychiatri-

sche aandoeningen. Edwin Vollebergh is grafisch ontwerper bij Studio Boot. Twee verschillende mensen in totaal verschillende werelden, die samenkomen door Social Label.

DESIGN ALS SLEUTEL

Petra Janssen (grafisch ontwerper & medeoprichter Studio Boot) en Simone Kramer (werkzaam met cultuur en communicatie met haar eigen bureau C-mone) zijn de initiatiefnemers van Social Label. Hun missie? Een nieuwe kijk op arbeid

Dutch Design Week

Van 17 t/m 25 oktober, grootste designevenement van Nederland, op diverse locaties in Eindhoven.

www.ddw.nl

Niet meer fröbelen

Het idee voor Social Label ontstond in 2011 tijdens het Huttenfestival in Tilburg. WoodWorks, een sociale houtwerkplaats, hielp daar de timmermannen van ontwerper Piet Hein Eek met het maken van de banken voor het bouwfestival. De deelnemers van WoodWorks waren enthousiast en Petra Janssen en Simone Kramer kregen de ingeving om de werkwijze verder te ontwikkelen: laat designers en medewerkers van sociale werkplaatsen samen designproducten maken.

Petra: “Er is in de zorg veel bezigheids-therapie. Dan zitten mensen urenlang te fröbelen, voor niks. Dat vind ik treurig. Zo neem je mensen niet serieus. Waarom zou je in die tijd niet samen iets moois maken, dat je ook nog met trots kunt presenteren en verkopen?”

Naast de samenwerking met verschillende (sociale) werkplaatsen, organiseert Social Label debatten en publiekscolleges. Fysiek presenteert de stichting zich in het Werkwarenhuis, aan de Tramkade op het terrein van de oude mengvoederfabriek De Heus, aan het spoor in Den Bosch. Een open ruimte, waar niet alleen de producten van Social Label worden verkocht, maar tegelijkertijd wordt geëxperimenteerd, gewerkt en waar mensen elkaar kunnen ontmoeten.

— Jolinda Vos —

en participatie met behulp van bijzondere ontwerpen. “We willen bijdragen aan de ontwikkeling van een mensgerichte economie. Socio-economics, noemen we dat,” vertelt Simone. Petra: “Met Social Label willen we de tweedeling in de samenleving verkleinen door verbeelding. Design is daarbij de sleutel.”

Designers en sociale werkplaatsen uit het hele land creëren samen een designpro-

duct. “Wij willen duurzame veranderingen teweegbrengen,” aldus Simone. “Niet even een leuke activiteit organiseren en dan weer wegwezen. Nee, we willen echt de wereld veranderen, socialer maken.”

SERVIES MET EEN LEVENSVERRHAAL

Social Label heeft ondertussen vijf labels opgezet. Bijvoorbeeld Vaas, een samenwerking tussen de bekende ontwerper Roderick Vos en de Tilburgse werkplaats Artzeno,

voor mensen met een verstandelijke beperking. Dat resulteerde in een serie potten en vazen. Voor Veeg ontwierp designer Dick van Hoff samen met mensen van werkplaats Cambio uit Deventer een bezem. Tijdens de Dutch Design Week worden in de fabriek van Piet Hein Eek op Strijp R in Eindhoven twee nieuwe labels geïntroduceerd. De eerste is Schort, een kledinglijn van jonge schoolverlaters met textielontwerper Borre Akkersdijk en leer/werk-atelier Citydwellers. De tweede is Kom, het project waaraan Edwin Vollebergh meewerkt. Een bijzonder project, omdat niet alleen Demarrage/Reinier van Arkel meedoet, maar ook Cello, zorgaanbieder voor mensen met een beperking.

Verhalend servies, dat is Edwins idee voor Kom. De makers van de werkplaatsen vertelden allemaal hun levensverhaal in een serie interviews. Van die verhalen maakt Edwin afbeeldingen die de makers zelf op keramisch servies plakken. “Ieder bordje of kopje wordt uniek en vertelt zijn eigen verhaal.”

Tatoeages vormden een belangrijke inspiratiebron. “Veel makers hebben vervelende dingen meegemaakt in hun leven. Tattoos kunnen het mooie en het lelijke verenigen. Daarnaast vertellen ze het persoonlijke naar een universele symboliek, zodat iedereen de verhalen kan begrijpen.”

ROLSTOEL MET VLEUGELS

Jolinda moest wel even nadenken of ze haar levensverhaal wilde vertellen. Tijdens haar jeugd was ze het slachtoffer van misbruik. Om dat leed te verwerken, volgde ze allerlei therapieën, met wisselend succes. “Vertrouwen is de basis”, vertelt Jolinda. “Als die basis in je jeugd wordt weggeslagen, heb je alleen jezelf nog. Dan wordt het leven erg eenzaam en moeilijk.”

Tot overmaat van ramp zijn Jolinda's benen vanwege een zenuwziekte acht jaar geleden geamputeerd. “Een nieuwe klap.” Een levensverhaal met tegenslagen, maar toch is ze blij dat ze het heeft verteld. “Edwin heeft me echt begrepen. Op een van de plaatjes zit ik in een rolstoel met vleugels. Dat vind ik zo mooi.”

Niet alleen vindt Jolinda het fijn om aan een serieus project te werken, het helpt haar ook geestelijk. “Doordat je die plaatjes continu in je handen hebt, word je steeds weer geconfronteerd met je eigen verhaal. Daardoor

– Inge van Bezouw –

“Je wordt
gezien, daar
ben ik blij
mee”

kun je er uiteindelijk beter mee omgaan. Op deze manier kan ik van mijn negatieve levensverhaal toch iets positiefs maken. Dat had ik nooit kunnen denken.”

JE WORDT GEZIEN

Marina van Overdijk (ook 48, ook Demarrage) en Inge van Bezouw (34, Cello) delen de positieve ervaringen van Jolinda. Ook Marina is in haar jeugd misbruikt en kampt daardoor onder meer met manische depressies. Ze vindt het een verademing om iets voor anderen te maken, en niet alleen voor zichzelf bezig te zijn. “Mensen willen weten wat je maakt, ze zijn ineens geïnteresseerd. Je wordt gezien. Daar ben ik blij mee.”

Door een zuurstoftekort bij haar geboorte heeft Inge een verstandelijke handicap. Het werk op de sociale werkplaatsen beviel haar vroeger lang niet altijd. Maar voor Social Label werkt ze met plezier. “En je maakt iets bijzonders, dat mensen later echt gaan kopen.” Ook over de samenwerking met de mensen van Demarrage is ze te spreken. “Tedereen helpt elkaar en de mensen zijn aardig voor elkaar. Dat is fijn.”

Voor het geld doet Edwin het niet. “Ik wil als designer vooral mijn steentje bijdragen.” En dat steentje zorgt voor behoorlijke aardverschuivingen, in ieder geval bij sommige deelnemers. “Mensen denken vaak dat ik helemaal niks kan”, vertelt Inge. “Nu kan ik laten zien dat ze ongelijk hebben.”

VEEL EMOTIES

Mensen met een beperking worden bij Social Label niet vanuit hun zwakte, maar vanuit hun kracht benaderd. En dat heeft een weldadig effect op de makers. Annet Henskens is activiteitenbegeleider bij Demarrage en ziet dagelijks hoe de makers opleven als ze voor Social Label werken. “Het maakt een hoop emoties los. Veel mensen die bij ons zitten hebben nooit deelgenomen aan een normaal arbeidsproces, omdat ze altijd hoorden dat ze daarvoor niet geschikt waren. Nu kunnen ze het tegendeel bewijzen. Dat geeft zoveel zelfvertrouwen.”

Social Label nodigt de makers ook uit voor presentaties, fotoshoots en debatten. “Zo worden ze zichtbaar”, meent Annet, “kunnen ze laten zien dat ze er ook zijn en

ertoe doen.” Of zoals Marina het zegt: “Ik ben zo vaak weggezet als een gek. Ook door mensen uit mijn familie. Dat taboe wordt nu langzaam doorbroken.”

BEZEM VAN ZESTIG EURO

De opbrengst van de Social Label-producten stroomt voor een groot deel terug naar de deelnemende werkplaatsen. Maar: een bezem bij de Blokker kost vijf euro, die van Dick van Hoff en Cambio zestig euro. Wie gaat de producten kopen? Daarvoor moet nog een slag gemaakt worden, vindt professor Arie de Ruijter, inmiddels met emeritaat. Hij verzorgt de publiekscolleges voor Social Label, over onderwerpen als solidariteit en ‘inclusief denken’. “Ik ben benieuwd of je Nederlanders zo ver kan krijgen dat ze die prijs betalen.” Juist daarom is het verhaal erachter zo belangrijk, vindt hij. “Pas als mensen anders gaan denken, zullen ze hun geld anders gaan besteden.” Simone: “Zestig euro voor een bezem lijkt veel geld. Maar als je het achterliggende verhaal kent, kijk je anders tegen die prijs aan. Onze producten staan niet op zichzelf. Ze hebben een waarde voorbij geld. Er ligt een hele wereld achter.”

De Ruijter noemt Social Label een prachtvoorbeeld van origineel en betrokken sociaal ondernemerschap. “Social Label slaagt erin om mensen die in de marge leven, terug in de maatschappij te plaatsen. Geen geringe prestatie.”

Tekst **Bart Smout**

Fotografie **Milan Vermeulen**

“Social Label slaagt erin om mensen die in de marge leven, terug in de maatschappij te plaatsen”

Nieuwe manier van werken

In een tijd waarin de overheid steeds meer zorgtaken afstoot, is een initiatief als Social Label meer dan welkom, denkt Simone Kramer. De samenleving schreeuwt volgens haar om een nieuwe manier van werken. “Het huidige systeem klopt niet meer. Het is veel te star. We hebben een toekomstperspectief waar iedereen op in kan pluggen. Wie mee wil doen, doet mee.” De basis van dat toekomstperspectief? Vertrouwen. Petra Janssen: “Alles is bij ons op vertrouwen gebaseerd. Mensen moeten elkaar willen helpen, samen iets moois willen maken.”

www.sociallabel.nl

